

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiastica Hymnodia Libri Tres

Secchi, Anacleto

Antverpiæ, 1634

Cap. XVI. Hymnodia dæmonibus odiosa.

[urn:nbn:de:hbz:1-45942](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:1-45942)

CAPVT XVI.

Hymnodia demonibus odiosa.

*Diabolus
odit rectum
Psalmorum
vsum.*

HOSTIS humani generis nostri diabolus maximo ardore odisse Hymnodiam compellitur; quia videt per eam expleri à mortalibus in terris id munus, quod ipse in cælis maxima felicitate explere potuisset, imò debuisset, sed ex propria peruersitate turpissimè amisit. Electus erat ad illum gloriosum Hymnum, à Græcis Teragion appellatum, *Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus*, cum perpetuo ineffabili gaudium cum aliis Angelis in æternum decantandum nunc videt ex vna parte se eiectum ab illo felicissimo munere, & ad perpétuas euomendas impudissimas blasphemias deductum; ex alia verò hominem, gradu & natura inferiorem, conspiciat deuiatum ad idem altissimum munus. Nam quæ faciunt Angeli in cælis (verbis vtor D. Hieronymi) hoc Monachi faciunt in terris. Tanta torquetur inuidia, vt ausim dicere, magis hac inuidia quàm gehennalibus torqueri cruciatibus. mihi licebit affirmare maior & libertate, quàm cem sequar securum & sanctum Doctorem. Nilulius Bernardus, considerans diaboli miseram infelicitatem infelicemque miseriam, ait, quòdurissimè torquetur ex inuidia; obseruatque quòd ideò multi ex dæmonibus in aère medi inter cælum & terram suos referunt cruciatus, & inuidiæ tormentum magis magisque augeatur e visione triumphantium Beatorum in cælis, & istorum peregrinantium in terris, explicans de diabolo

D. Hier. in
Psal. 115.
*Diabolus
torquetur
acrius ex
inuidia in
homines
quàm ex
igne.*

diabolo illa verba Psaltis, *Peccator videbit, & irascetur, dentibus suis fremet, & tabescet.* Eiusdem sancti Patris verba profero, ut melius cognoscatur tanti hostis grauius cruciatus: *In* D. Bernard. Serm. 54. in Cantic.
pœnam si quidem suam, locum in aëre isto medio inter calum & terram de celo cadens sortitus est, ut videat & inuideat, ipsaque inuidia torqueatur, Scriptura dicente: Peccator videbit, & irascetur, dentibus suis fremet, & tabescet. Psal. 111.
*Quam miser cum suspicit celos, in quibus innumeros montes intuetur diuina claritate fulgentes, diuinis laudibus exultantes, sublimes in gloria, abundantes in gratia; quam miserior cum respicit terram, montes nihilominus quam plurimos de populo acquisitionis habentem, fide solidos, spe excelsos, caritate spatiosos, cultos virtutibus, bonorum operum fructibus refertos, de rore celi, tamquam de saltu sponsi, quotidianam capientes benedictionem. Usurpat sanctus Doctor nomina montium, quia tunc in eo Ser-
 mone explicabat verba Canticorum cap. 2. *Ecce Cantic. 2. iste venit saliens in montibus.* ubi nomine montium intelligit sanctos Angelos & iustos fideles, atque, ex horum felicium montium visione, quam diabolus vitare non potest, cum sit in medio aëre collocatus, oriri inuidiam magis vren- Inuidia magis vrit quam inferni ignis.
 tem quam gehennæ ignem. Maxima itaque ardet inuidia diabolus, videns homines mortales in Hymnodia assiduos, quia ab illius usu se cognoscit iuste expulsus. Tanta torqueatur pœna ex hoc sancto mortalium studio, ut etiam campanæ euocantis ad chorum oderit ipsum sonum. Hoc audito, omnem aliam dimittens occupationem, quam summa tunc expleret voluptate inter mortales, velocissimè fugiens, se recipere cogitur ad*

teterrima pœnarum loca, faciliùs sustinens horrorem carceris quàm huiusmodi sonum ad laudes excitantem diuinas. Huius insignis effectus innotuit nobis veritas ex iuridica confessione sagarum à ludis & conuenticulis suis impiis redeuntium, quæ deportatæ ab amafis dæmonibus, si in huiusmodi reditu contigisset pullari alicuius Ecclesiæ, siue virorum siue mulierum, campanam pro Matutino Officio, illico à dæmone vectore fugam arripiente derelictæ, reperiebantur nudæ in agris, plateis aliisve locis vbi campanæ audiebatur ictus. Huic rei fidem præbet

Paul. Gril- panæ audiebatur ictus. Huic rei fidem præbet
land. lib. 2. luculentissimam graues Scriptores, qui munc
de Sortil. fungentes Inquisitorum eam ab ore propriis
quæst. 7. garum acceperunt. Nobilis iste euentus licet et
Martin. del garum acceperunt. Nobilis iste euentus licet et
Rio lib. 2. certus, ita valdè commendat præstantiam publi-
Ditq. q. 16. cæ Hymnodia; cùm non solùm ipsemet actuali
& lib. 6. c. 2. Hymnorum cantus, sed ea etiam, quæ ad ipsum
Sect. 3. q. 3. preparant psallentes, odio habeantur à dæmonibus, qui ea tantùm odisse coguntur quæ meliores sunt & pretiosiora. Quòd si non omnes dæmones fugiant sonum campanæ euocantis, imò aliqui ex tali excitentur sono ad proprium tentandi munus siue resumendum siue acriùs exercendum, chorum etiam, vbi ipsa expletur Hymnodia, ingrediens admixti psallentibus, id euenire secundum est, quia isti sunt huic muneri destinati ex imperio Dei, cuius ipsi sunt deputati satellites seu scribæ, ad excipiendum in codice tepidorum psallentium defectus in Psalmodia commissos, pœnis debitis suo tempore luendos; aut et dæmonum principis imperio, qui eis iniungit, vt à psallentibus studeant quoscumque possunt defectus, siue leues siue graues, obtinere, vt Hymnodia

nodia reddatur aut omnino vitiosa, aut saltem minus grata Deo, ad quem dirigitur.

Deinde etiam torquetur dæmon, quia plures inde nouit fructus quotidie deriuari, tum conuersionis à peccato ad gratiam, à via sæculi ad viam Dei; tum etiam quia progressus inde maiores ad vitam perfectiorem in multis videt non semel fieri. De diuo Fulgentio produnt Auctores, ex sola lectione Commentarij à diuo Augustino conscripti & editi in Psalmum 36. *Noli emulari in malignantibus, neque zelaueris facientes iniquitatem* (qui totus est in cõmendationem veræ virtutis & diuinæ prouidentię erga virtutis studiosos & iustitię sectatores, quibus tandem, post varios casus, omnia cedunt prospera & felicia) conuersum esse ad pietatem & virtutem tanto ardore, vt deinceps egregios in omni pietatis actione progressus fecerit. De aliis multis testimonium reddit D. Augustinus, quod audientes in Templis suauißimum sonum illius dulcissimi Psalmi, *Ecce quam bonum & quam iucundum, habitare fratres in vnum*, auxilio gratiæ cælestis adiuti, relicto sæculo ad habitum & vitam Monasticam se conuerterint; ideò vocare non dubitat huius Psalmi initium Tubam tantum Religiosorum & Monasteriorum Patrem: *Ista enim verba Psalterij, iste dulcis sonus, ista suavis melodia tam in cantico quam in intellectu Monasteria peperit. Ad hunc sonum excitati sunt fratres, qui habitare in vnum concupierunt. Iste versus fuit tuba ipsorum, sonuit per orbem terrarum; & qui diuisi erant, congregati sunt in vnum.* Cùm tot bona ex Psalmorum vsu deriuari conspiciat hostis crudelis nostri generis, variis artibus & astibus studet ab Hymnodia homines retrahere.

Ex Psalmis
quot fructus
hauriuntur.

Psal. 36.

D. Aug. in
Psal. 132.

Plurimi ad
vitam Mo-
nasticam
conuersi ex
Psalmorum
verbis.

*Variis arti-
bus studet
diabolus à
chori usu
auertere.*

Alios nititur impedire, ne chorum adeant seu prætextu occupationum aut studiorum, quæ ad proximi maius beneficium diriguntur; aut ad uersæ valetudinis, qua premuntur, siue capiti siue stomachi; alios sub specie dignitatis quam obtinent, quasi non deceat constitutos in dignitate frequentia chori. Si artes & astutiæ istæ non proficiunt, quia non pauci inueniuntur generati animi, qui tentatoris non audiunt suggestiones hominum opera vitur diabolus, eliciens ab eis quando ex ore virorum alioqui grauium opportuno tempore passionis verba, chori dignitatem ac præstantiam minuentia, vt illorum testimonio fortius oppugnet, imò expugnet delicatiores conscientias. Si neque hac arte obtinet intentum, audacior effectus, vt paullo antè dicebamus, chorum ingredi non veretur, miscet se cum Angelis bonis qui orantibus adsunt: vt sicut isti conueniunt & opera Hymnodiam tuentur; ita ille omnino in choro conetur ab Hymnodia extrahere, suggerens causas exeundi opportunas siue necessitatis seu commoditatis, aut alterius apparentis utilitatis hoc modo non paucos decipere solet. Quod vt aliquando omnibus notum esset, voluit miserari Deus tempore sancti Patris Benedicti, ad nostram informationem, miro exemplo euulgari. Accidit quòd Monachus quidam nomine Iustus à chore mone deciperetur hac arte: nam semper, quocumque sub finem Hymnodia vacandum erat orationem statim arrepta aliqua occasione, exhibat è choro quòd iterùm ac sæpè frequentabat, nec admonitus à Præfato desistere valuit. Accessit tandem etiam admonitio sancti Patris Benedicti, sed nihil profuit. Quadam tandem die, dum ille in choro

Monachus

*Diaboli ars
aliquando
detecta.*

Monachus exiret, aperuit Deus oculos sancti Benedicti, qui vidit quemdam puerulum sub Æthiopis forma nigrum, qui per extremitatem cuculli Monachum trahens, è choro educebat. Communicavit rem hanc diuus Benedictus Monasterij Præfecto & discipulo suo Mauro, qui simul oratione facta, à Deo postulabant se quoque dignos reddi hac visione, vt deinde Monacho tentationem possent aperire. Post biduum Maurus vnà cum Patre suo Benedicto eandem visionem habuerunt, dum Monachus ille è choro exire studeret. Ad illum accedens Benedictus virga eum percussit, ea intentione, vt diabolum percuteret, & ex illa die, ait sanctus Gregorius, qui historiam describit, nil persuasione vltèriùs à nigro iam puerulo pertulit, sed ad orationis studium immobilis permanfit. Quoties inuisibilis demon osor Hymnodia extrahit Religiosos & Religiosas, & Canonicos & Capellanos, è choro sub titulo aliquo honesto necessitatis aut utilitatis, aut etiam, quod peius est, curiositatis; qui si videretur à nobis, vt videbatur à sanctis viris, nihil obtineret. Quos nequit malignus è choro euocare, studet variis cogitationibus & euagationibus à rebus cantatis diuertere; ab istis risum, ab illis confabulationes, à multis tedium, ab aliis circumspectiendi leuitatem obtinere, quemadmodum in Operis istius progressu detegere non omitemus.

Qui ista nouerunt, nituntur feruentiùs colere Hymnodia vsu, vt diabolum magis contristent; nam, vt verè & scitè assererat Abbas Marcellus, *Nihil ita utile est nobis, nilque magis demones contristat quàm Psalmodia.* cui concinit do-

Diabolus
extrahit è
choro psal-
lentes.

S. Gregor.
l. 2. Dialog.
cap. 4.

Abb. Mar-
cel. in Prato
spir. c. 151.

D. Basilii
Proem. in
Psal.
Psalmodia
vsus con-
tristat dia-
bolum.

Psal. 69.

Cassianus
Collat. 10.
cap. 16.

Virtutes
versiculi,
Deus in
adiutorium
meum in-
tende.

ctrina sancti Basilij dicentis: *Psalmus est propo-
gandis demonibus & depellendis quoddam amule-
tum, Angelica tutela conciliator.* Imò studebant
viri perfectiores eligere ex Psalmis versiculos
liquos, qui ad contristandos demones videren-
tur aptiores, eosque frequentabant. Celebris est
apud Aegyptios Monachos versiculus ille Dau-
dis, *Deus in adiutorium meum intende, Domine
ad adiuuandum me festina.* Qui versiculus cele-
brior redditus est ex vehementi hortatione Ab-
batis Cassiani, qui ex instituto illum prædicabat
& suadebat tamquam validissimum remedium
ad omnem necessitatem, & præcipuum aduersus
diaboli tentationes & insidias præsidium. Et
namque versiculus, ait Cassianus, non immerito
toto est excerptus instrumento; recepit enim omni-
affectus quicumque inferri possunt humana natura
& ad omnem statum atque vniuersos incursumus pro-
prios satis & competenter aptatur. Habet sequens
aduersus vniuersa discrimina inuocationem. De-
habet humilitatem pia confessionis, habet sollicitu-
dinis ac timoris perpetui vigilantiam, habet con-
siderationem fragilitatis suae, exauditionis fiducia
confidentiam praesentis semperque adstantis pro-
dij; qui enim iugiter suum inuocat protectorem, cer-
tus est eum esse semper praesentem. Habet timorem
& caritatis ardorem, habet insidiarum contemp-
tionem inimicorumque formidinem, quibus prop-
iciens semetipsum die noctuque vallatum, confititur
se non posse sine sui defensoris auxilio liberari. Haec
versiculus omnibus infestatione demonum laboran-
tibus inexpugnabilis murus est, & impenetrabilis
lorica ac munitissimus clypeus. Plura alia, tum pro
eum vtilia, addit Cassianus in laudem & com-
mendationem.

miendationem huius versiculi, ut suadeat illius frequentationem continuam in omni loco, opere, tempore, occasione, donec, ob eius continuam exercitationem, etiam dormientes eum cantare & recitare consuecamus, afferens eam rationem; quia omnes in quolibet statu, non tantum in re-

*Omnes
egent diui-
no auxilio.*

Sanctus Antonius Abbas, qui in iisdem Ægypti desertis vitam Angelicam ducebat, quiq; dæmonibus factus est terribilis, maximè colebat & frequens in ore habebat versiculum illum ex Psalmo 67. *Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius; & fugiant qui oderunt eum à facie eius:* & in huius vsu plurimum confidebat, quia nouerat magnam ex illo contristationem dæmonibus resultare, imò & damnum; non enim, uti pluries fateri coacti sunt dæmones, ferre horum verborum vim valent. Elegans historia ad hanc rem describitur à sancto Petro Damiani de quadam Sanctimoniali, quæ amita fuit Leonis Papæ IX. (à quo hoc factum se accepisse fatetur Petrus.) Hæc Religiosa quadam nocte surgens ad Hymnodiam, comitem suam graui oppressam somno excitare nequibat; post binam aut ternam vocationem, siue ex ira siue ex ioco, saltem minus cauta dixit: *Surge diabole, & veni.* Mira res, statim adfuit dæmon, sub forma sociæ vocatæ sequens Monialem ad locum Oratorij, & vnà cum illa psallens reddebat versiculos mutuos. Cùm ventum esset ad Psalmi 67. recitationem, tunc ementita sociæ, quæ erat verus diabolus, nunquam potuit illa verba proferre. Quamobrem cognitus falsus hostis, signoque Crucis à vera

*Psalmorum
versus fa-
miliaris
S. Antonio.*

*Diabolus
quosdam
versiculos
valdè ti-
met.*

*D. Petrus
Damianus
lib. 6. Epist.*

*Monialis
casus in-
signis cum
diabolo.*

Moniali pulsus euanuit. Credidit fortassis ille diabolus hac sua apparitione tantum iniicere timorem Moniali, imò & ceteris, quæ euentum postea rescuissent, vt numquam in posterum auderent ad nocturnas assurgere laudes; sed misericors Deus, qui, vt puniret incautum modum loquendi illius Monialis, permisit hoc terribile factum: disposuit tandem, vt vis Psalmorum dignosceretur, & diabolus, qui alios illudens putabat, illusus discederet atque confusus, videns se à timida muliere effugatum. Quicumque desiderat contristare, imò & torquere demones Hymnodiam studiosus frequentet, diligat, & que exerceat, nec ab illa se auocare villo vniquam prætextu, nisi necessitate vera ac magna impetente, patiat. Sicut demones contristabit, & Angelos sanctos & Deum lætitia cumulabit, iuxta illam D. Augustini sententiam: *Psalmus demones fugat, Angelos ad adiutorium inuitat.*

D. August.
Prolog. in
Psal.

CAPVT XVII.

*Hymnodia audientium animum variis
piis recreat affectibus.*

NEMO perfectè cognoscere ac comprehendere potest omnes pios affectus, qui Hymnodia vsu ritè in Ecclesia expleto gignuntur in animis audientium: illi aliquid nouerunt qui digni aliquando effecti sunt eos experiri, quibus aliqua ad nostram informationem tradita sunt. Referam hoc loco præcipuos affectus à sanctis viris euulgatos. In primis ab Angelico Aquinate audiemus magnam ex Hymnodia vsu gigni